مثال

$R(x,y)$: x و y با هم دوست‌اند.

$D(x)$: x دشمن y است.

① هر کس که دوست دارد دشمن هم دارد.

$$\forall x \left(\exists y \; R(x,y) \rightarrow \exists z \; D(z,x) \right)$$

برای هر x اگر کسی وجود داشته باشد که با x دوست است کسی هم وجود دارد که با x دشمن است.

② اگر همه دوست داشته باشند یکی هست که دشمن دارد

$$\forall x \; \exists y \; R(x,y) \rightarrow \exists y \; \exists z \; D(z,y)$$

③ اگر هر یک دو دوست مشترک داشته باشند یکی هست که دشمن دارد

$$\exists x \; \forall y \; R(y,x) \rightarrow (\exists z \; D(z,x) \wedge \exists z \; D(z,x))$$

④ دوست هرکس، دشمن او هم هست.

$$\forall x \left(\exists z \; R(z,x) \rightarrow \left(\exists z \; D(z,x) \wedge D(z,z) \right) \right)$$

$$\forall x \; \forall y \left(R(y,x) \rightarrow D(z,x) \right)$$

⑤ دشمن دشمن هرکس دوست اوست.

$$\forall x \; \forall y \left(\exists z \; \left(D(z,x) \wedge D(z,z) \right) \rightarrow R(z,x) \right)$$

برای هر x برای هر y اگر یک z وجود داشته باشد که z دشمن x باشد و z دشمن y باشد آنگاه y دوست x است.

هر کس دوستی دارد که دوستی ندارد

$\forall x \exists y \left(R(y,x) \wedge \forall z \neg D(z,y) \right)$

مثال ⇔ هر کس دوستی دارد که آن دوست دوستی ندارد

حل هر کس دوستی دارد دوستی ندارد

$\forall x \left(\exists y \; R(y,x) \rightarrow \forall z \neg D(z,x) \right)$

(ج)

$\left(\forall x \; p(x) \equiv \forall y \; p(y) \right)$

$\exists x \; p(x) \equiv \forall x \neg p(x)$

مثال تابع $f(x)$ در نقطه a پیوسته است.

(هر همسایگی دلخواه به $f(x)$ نگاشته می‌شود و در هر همسایگی x ...)

$\forall \varepsilon > 0 \; \exists \delta > 0 \; \forall x \left(|x-a|<\delta \rightarrow |f(x)-f(a)|<\varepsilon \right)$

سوال

ثابت کنید که تابع $f(x)$ پیوسته است.

فرض کنیم $\varepsilon > 0$ دلخواه مثبت

باید یک $\delta > 0$ پیدا کنیم به طوری که

$|x-a|<\delta \rightarrow |f(x)-f(a)|<\varepsilon$

(ج)

$|x-a|<\delta \rightarrow |f(x)-f(a)|<\varepsilon$

$|x-a|<\delta$

(ب) $|f(x)-f(a)|<\varepsilon$

(ا) $|f(x)-f(a)|<\varepsilon \wedge |x-a|<\delta$

$\forall \varepsilon > 0 \; \exists \delta > 0 \; \forall x \left(|x-a|<\delta \rightarrow |f(x)-f(a)|<\varepsilon \right)$ ⇔ تابع f در a پیوسته است

مثال نشان دهید تابع $f(x)=2x+1$ در $x=3$ پیوسته است.

برای اینکه نشان دهیم تابع $f(x)=2x+1$ در $x=3$ پیوسته است باید نشان دهیم که

$\forall \varepsilon > 0 \; \exists \delta > 0 \; \forall x \left(|x-3|<\delta \rightarrow |f(x)-f(3)|<\varepsilon \right)$

اول کیم $\varepsilon > 0$ دلخواه و مثبت

باید یک $\delta > 0$ پیدا کنیم که

$|x-3|<\delta \rightarrow |f(x)-f(3)|<\varepsilon$

حرکت نوسانی

$$|(2x+1)-(2\times 3+1)| =$$

$$|2x-6| = 2|x-3|$$

پایان حرکت نوسانی

برای $\varepsilon > 0$ داده شده فرض کنید δ عددی دلخواه باشد
بطوری $\varepsilon > 2\delta$. آن‌گاه اگر $|x-3| < \delta$
آن‌گاه،

$$|f(x)-f(3)| = 2|x-3| < 2\delta < \varepsilon.$$

نتیجه: حرکت نوسانی

مثال (ریاضی نویسی)

$\forall x,y \left(\exists z \left(\exists k\ x=kz \wedge \exists k'\ y=k'z \wedge \forall z' \left(\exists k\ x=kz' \wedge \exists k'\ y=k'z' \rightarrow z \leq z' \right) \right) \right)$

هر دو عدد دارای بزرگترین مقسوم علیه مشترک هستند.

حال: اعداد طبیعی

$\forall x$ (خرد) $x <$ (کمتری)

معناشناسی منطق مرتبه اول

یادآوری

$p \to q \iff \neg q \to \neg p$

مثال $\forall x\, p(x) \iff \forall y\, p(y)$